СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 53. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 6. марта, 1928. VOL. XXXVI. No. 53. Jersey City, N. J., Tuesday, March 6, 1928. THREE CENTS.

ЗАХОДИ КОЛО ЗДЕРЖАННЯ ПРОЛИВУ КРОВИ В ПИТСТОНІ

УРЯД ЗАБОРОНЯЄ ВІЧА И ЗБОРИ, ПІДПРИЄМСТВО ОТВИРАЄ КОПАЛЬНІ.

СКРЕНТОН, Па., 3. марта. — Щоби здержати дальший пролив крови в боротьбі між членами й урядниками відділів майнерської юнії в Питстоні, вуглеве підприємство Пенсилвенії Ковл Ко. постановило почати роботу в околичних копальнях, які були замкнені через те, що вони не оплачувалися.

Рівночасно уряд міста забороняє далі майнерам відбувати збори. На приказ мейора арештовано Паварса Гепгуда й його жінку, які приїхали говорити на зборах мимо заказу поліції.

ХОЧЕ ВИРІШИТИ СТРАЙК ПІДЗЕМНИХ ЗЕЛІЗНИЦЬ ГОЛОСОВАННЄМ РОБІТНИКІВ.

СТРАЙК МОЖЕ ПОЧАТИСЯ В ВІВТОРОК.

НЮ ЙОРК, 3. марта. — Юнія робітників підземних зелізниць заявила, що коли підприємство відкине її домагання, вона викличе в вівторок страйк на всіх лініях підземної зелізниці Інтерборо.

Мейор міста Вокер намагається не допустити до страйку. В тій ціли він виступив з пляном, щоби віддати всім робітникам зелізниці під голосовання питанне, чи вони хочуть належати до юнії компанійної чи самостійної.

ЧОТИРОХ АМЕРИКАНЦІВ ЗГИНУЛО В МЕКСИКУ.

ВТЕКЛИ З ТЮРМИ, ЗГИНУЛИ З РУК УРЯДНИКІВ.

КАЛІХІКО, Мексико, 3. марта. — Мексиканський секретар внутрішних справ подає до відома, що мексиканські урядники звели бійку з групою Американців та вбили чотирох з них.

Сих Американців арештовано кілька днів тому за рабунок на дорозі. Вони вирвалися з тюрми, але їх дігнала погоня. В битві згинули вони до одного. Згинуло теж кількох мексиканських урядників, що за ними гналися.

НЕЗВИЧАЙНО ВАЖНИЙ ВИНАХІД.

ЕЛЄКТРИКОЮ БЕЗ ДРОТУ ПЕЧЕ И ВАРИТЬ.

СКЕНЕКТЕДІ, Ню Йорк, 3. марта. — У ляборaторії підприємства Дженерал Електрик Ко. відбулися нині в присутности богато інжинерів проби з новим винаходом інжинерів сього підприємства. Винахід полягає в радіовій тубі спеціяльної конструкції. Вона пересилає електричну силу воздухом.

При її помочи винахідчики варили яйця без води, пекли яблока, вбивали щурів і робили се все без електричних дротів, пересилаючи силу просто воздухом.

МАТИ НАЙБІЛЬШОГО ЛЕТУНА НЕ ХОЧЕ ПРИНЯТИ ПОДАРУНКІВ.

ЗАЙМАЄ ДОСТОЙНЕ СТАНОВИЩЕ СУПРОТИ ПРЕЗЕНТУ ФОРДА.

ДІТРОЙТ, Мишиген, 3. марта. — Пані Линдберг, матір відомого американського летуна Чарлза Линдберга, повідомлено, що для неї винято лайсенс на автомобіль типу Форд Сіден та що їй подаровано такий автомобіль.

Пані Линдберг приняла автомобіль, але заявила, що вона не може приняти його в дарунку. Вона дала до зрозуміння, що її людська гідність не дозволяє принимати ласку від нікого. Як довго вона може удержуватися своїми силами, так довго вона не буде просити нікого о ніяку ласку. Тепер вона ще має досить сили удержуватися, хоча вона має вже дорослого сина.

При тій нагоді вона розговорилася про відношенне обожателів до її сина. Вона висловила погляд, що всі підхлібства, похвали, величання товпи для її сина є дуже для нього небезпечні. Власне подарунки, які люди хочуть давати синови, можуть підкопати його характер.

Цікаво, що богато американських дівчів признало пані Линдбергові велику рацію. Пані Линдберг є вчителькою.

ВБИЙСТВО КАРТЯРА З 75,000 ДОЛЯРІВ.

НЮ ЙОРК, 4. марта. — В окрузі Бруклина, відомім під іменем Ред Гук, найдено нині не даюче признак життя тіло широко в Ню Йорку відомого шулера Джана Генрі Спенсера. По дорозі до шпиталю Спенсер помер. Хтось розбив йому голову немовби молотом.

Як показало поліційне слідство, Спенсер власне що вийшов з одної шулерні, де він виграв був 75,000 долярів. Розбишаки забрали з нього всі перстені й ге…івку.

Поліція пізнала його з відтисків пальців, перехованих в поліційних рекордах з часу, як його арештовано за удержування домів гри.

ЗНОВА ВОЗДУШНА КАТАСТРОФА.

САН ДІЕГО, Калифорнія, 4. марта. — Одноплощиновий літак домашньої роботи, на якому їхало пятеро людей, зустрінувся в воздусі з великим літаком, уживаним до вожения пасажирів. Пільот першого пробував минути другий, щоби вирятуватися від зударення, та зробив се так нещасливо, що літак упав з висоти 200 стіп на землю.

Всі пять пасажирів згинули на місци, між ними й пільот літака Берд, що був теж його будівничим.

Поліційне слідство виказало, що летничий уряд відмовився дати Бердові лайсенс на виконане його машини.

СКІЛЬКИ КОШТУЄ КРАСА АМЕРИКАНОК?

Жіночий відділ міністерства праці Злуч. Держав видав цікаву статистику: жінки, дбаючи про свою красу, витратили за минулий рік не ще два міліярди долярів. У першій мірі гроші пішли на стрижків; мода підстрижок минулась, прийшла черга на фальшиві льоки та коси. Далі на штукарів, що борються із зморщками та сивим волоссям. Тепер є в Ню Йорку 3,000 „інститутів краси"; у 1900 р. було їх усіх 300. Крім цього є там 325 шкіл, з яких щороку виходить 50,000 студенток із знанням „анатомічних, фізіольогічних і хемічних способів як зберігти красу". Спеціялістки від масажу, манікури та педікури заробляють пересічно 300 дол. тижнево!

УНІВЕРСИТЕТ КАФРІВ.

Терміни „ви зулюси" або „кафри" втратять поволі своє образливе значіння. Дурбан, місто південної Африки, має свій університет для туземців. Де 100 літ тому ревіли льви і плавали крокодилі, нині ревуть студенти і плавають човна спортсменів. Університет, яким управляють самі „чорні", складається з довгого ряду будинків і зорганізований на англійський лад. Студенти вчаться там і мешкають. Професорами є й білі, але Мурини вважають їх уже своїми рівними. Правда, що університет не має ще европейського рівня, а відповідає наскрізь місцевим обставинам; виклади складаються із фільософії, права, рахунків і каліграфії. Фільософія має характер педагогії, право приготовляє до бюрової праці, а інші два предмети теж. Решту освіти доповнює спорт, в якому Мурини ось-ось дорівняють спортовцям Европи. В оголошеннях університету сказано, що вступ до нього мають теж жінки. Але Муринки досі не користали із цих плодів освіти.

ДРУГИЙ ЖИДІВСЬКИЙ ШЛЮБ.

Віденська преса записує рідкий випадок у законодавстві: влада перший раз дозволила у Відні одній Жидівці вийти вдруге замуж після розводу. Як відомо, жидівська релігія дозволяє тільки в двох випадках на розвід: зрада жінки або взаємна згода на нього. Жінка не має змоги сама розвестись, навіть якби доказала, що муж поводиться з нею якнайгірше або є небезпечно недужий. Вона може хіба добитись сепарації. Цивільна влада йшла в таких випадках за рішеннями релігійної. В останнім згаданім випадку християнський суд, що дістав повну компетенцію в цій справі, дозволив на новий жидівський шлюб.

ЩЕ ОДИН ДВІР ЗГОРІВ.

В Порембах Великих, біля Мшани Долішньої, згорів двір Водзіцких. Огонь підложено.

БІЙКА В АВСТРІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

В австрійському парляменті дійшло до бурливих сцен, а вкінці до бійки між соціялістами та християнськими суспільниками. Причиною цих сцен був гострий виступ соціялістів під адресою австрійської жандармерії. А саме: комендант жандармерії видав тайний приказ, в якому наказує підчиненим органам поборювати соціялістичну пропаганду. Проти цього наказу виступили соціялістичні посли, а коли вони накинулися лайливими словами, а посли християнсько-суспільної партії стали в її обороні, дійшло між обома сторонами до завзятої бійки та замкнення засідання.

БОЛЬШЕВИКИ И ШЕВЧЕНКО.

Як відомо, большевики, проголосивши Шевченка таки своїм, большевицьким поетом, не устають ні на хвилину в використовуванню широчезної популярности Поета для цілей своєї пропаганди. Вміло підібраний та пояснений зміст радянського Кобзаря, очищеного дбайливо від всяких „націоналістичних ухилів", — говорить промовисто про тенденції теперішніх диктаторів Вел. України.

„Шевченко-большевик" — і для цього Шевченка, для цілей власної пропаганди утворено при Народнім Комісаріяті Освіти в Харкові т. зв. „Шевченківський Комітет", якого завданням: впорядкувати могилу нашого Великого Поета та організувати державний заповідник з ріжними пропагандистичними відділами.

Нашим читачам відомо вже мабуть про конкурс, який розписав був перед роком Комісаріят Нар. Освіти на памятник на могилі Шевченка. Отже згаданий Комітет розглянув вже надіслані проекти — й усі відкинув. За мало були революційні!

Супроти цього буде оголошений другий конкурс, з докладніше очеркненими умовами.

РЕКОРДИ.

У Патіялі (Індія) дня 29 січня Еспанець чи Індієць Гама поклав польського атлета Збишка Циганевича в одній хвилі.

До Плімут приїхала 60-літня жінка Гертруда Берден, яка невпинно іде довкола світа від 20 літ і обїхала світ уже 6 разів, почасти пішки і без провідників.

Академія Наук СРСР зробила статистику „наукових працьовників" у державі. Є їх усіх 26,000 а з того на Ленінград і Москву виходить майже половина: 12,000!

Тульський губернський відділ здоровля зробив статистику працюючих в установах Тули. Оглянули 952 молодців і 349 дівчат. На 100 підростків виходить… 69 ріжних недуг!

Польський уряд стратив минулого року через контрабанду сахарини… 40 міліонів золотих!

ЖИДІВСЬКА КОЛЬОНІЗАЦІЯ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ РОСТЕ.

Народний Комісаріят Земельних Справ на Україні виробив вже інструкцію про порядок переселення Жидів в 1928 р. на плодовиті землі півдня України та Криму. Як доносять харківські урядові „Вісти" з 12-го січня ц. р., утворено у кожній окрузі спеціяльні комісії, що завідують розподілом української землі між жидівських кольоністів. В інструкціях, які одержали ці комісії, звернено в першу чергу увагу на те, що для переселення слід підбирати лише такі жидівські родини, що складаються не менше з 5 осіб, бо такі, в якої складі є бувші червоноармійці та культурні робітники.

Нове розпорядження допустило цілу низку полекш для кольоністів та закликає Жидів творити „переселенські комітети".

Як бачимо, господарка большевицька іде послідовно до жидовлення України.

НЕВДАЛЕ КАЦАПСЬКЕ ВІЧЕ В СЯНОЦІ.

На день 26-го січня ц. р. скликали наші кацапи в Сяноці своє передвиборче віче. Віче відкрив сяніцький меценас д-р Шатинський. Після нього говорив ред. Яблонський зі Львова. Потім забирали голос від партії УНДО п. Василь Подубинський й від партії сельроб лівиці п. Шкрабут. Наш бесідник виказав кацапам їх дотеперішне неробство й теперішню кирину роботу по наших селах. Настрій присутних селян був ворожий проти кацапів. Кацапи, видячи свою безсильність, хоч позвозили собі недобитки з усіх кутів нашої Лемківщини, а ред. Яблонський привіз їх кількох зі Львова, змушені були розвязати віче й оголосити довірочну нараду на пополудне. Наші Лемки дали доказ, що й вони вже прозріли та не підуть за шкідниками та кириниками.

ЗАВІЩАННЯ БЛЯСКО ІБАНЕЗА.

Померший на днях великий еспанський письменник Бляско Ібанез зазначив у своєму завіщанні: „Ані живий ані мертвий не хочу вернути до Еспанії, як довго панує там теперішня система влади, тимбільше, що перевезення мене туди присторонило слави моїм ворогам". Згідно з завіщанням, похоронять Ібанеза в Ментоні. Віллю, яка належала до покійника, призначив він на Дім письменників.

РЕКІНИ ПОЖЕРЛИ ЛЕТУНА.

Поблизу Сідней, в Австралії, відомий летун австралійської марнинарки, старався опустити-ся з літака при помочі охоронної парасолі. Пірваний, одначе, вихром і кинутий в море, впав жертвою голодних рекінів, на очах залоги ратівничого судна, яке спішило йому на поміч.

В ПОЛЬЩІ ВИСТАВЛЕНО 2,000 КАНДИДАТІВ НА ПОСЛІВ

НАРІД НЕ ОДУШЕВЛЯЄТЬСЯ ВИБОРАМИ. — КАТОЛИКИ ЗА ПІЛСУДСКИМ.

ВАРШАВА, 4. марта. — Сегодня вибирають в Польщі послів до нового сойму. З телеграфічних повідомлень з місць виходить, що населення відноситься до виборів апатично. Люде кажуть, що з виборами як і без виборів, бо біда як була, так і далі буде, а Пілсудскі буде робити це, що сам захоче, а як сойм буде йому перешкаджати, то його розжене. Він має за собою армію, а з нею і силу.

Аж 2,000 кандидатів ожидає сегодня нетерпеливо вечера, щоби дізнатися, кому то з них пощаститься стати послом. Супроти так великого числа кандидатів і взаїмної боротьби, годі предбачити, яка партія віднесе побіду. На загал твердять, що побідить партія правительства, себто сторонники Пілсудского. Тимбільше, що на приказ Ватикану всі католики обовязані поперти правительственну лісту. До сього часу католики в своїй подавляючій більшости ставилися до Пілсудского ворожо.

В КИТАЮ СТРАШНИЙ ГОЛОД.

9,000,000 ЛЮДЕЙ ПЕРЕД ГОЛОДОВОЮ СМЕРТЮ. — КИТАЙСЬКІ ГЕНЕРАЛИ ДОВЕЛИ КРАЙ ДО ТАКОЇ РУЇНИ.

ТСИНАН-ФУ, Китай, 4. марта. — Голод, якого надіялися, пошириєтся в страшних розмірах. Особливо обхопив він провінцію Шантунг. Девять міліонів людей живиться деревяною корою і мохом, бо інших ростин та собак вже не стало. Доходить вже до людоїдства. А коли не прийде поміч, то канібалізм пошириться в великі розміри. Заморене голодом населенне випродує в чужину тисячами молоденьві дівчата. Зарази і хороби поширюються в нечуваний спосіб.

До такої руїни довели край воюючі китайські генерали, що обдирали населенне, здираючи в немилосерний спосіб страшенно високі податки на три роки наперед. Населенне безборонне і девятьма міліонами править 150,000 жовнірів, здираючи з нього останню кожушину. Та голод і нужда прибрали такі розміри, що заставили вже навіть і самих генералів до опамятання. Кромі цего цілий Китай мимо хаосу взявся ратувати загибаючу провінцію. Організують допомогову акцію і по чужих краях. На виживлення одної людини потреба на цілий місяць всего около 50 американських центів. Вже з того пізнати, як це населенне збідоване і як мало до життя потребує. На чолі допомогової акції стоїть Дянг Та Чен — китайський християнин і Го Чен Чієнг, визнавець Конфуція.

ЄГИПЕТ ПРОТИ ЧУЖИНЕЦЬКОГО ЯРМА.

ПРЕМІЄР РЕЗИГНУЄ. — АНГЛІЯ ЗАВОДИТЬ МІЛІТАРНУ ОКУПАЦІЮ.

КАЙРО, 4. марта. — Єгипетське правительство вислало до англійського уряду ноту, в якій протестує проти того договору, який Чемберлейн накидає Єгиптови. Супроти цего премієр Сарват зрезигнував. Єгипетський уряд твердить, що Англія хоче законом ствердити це, що вона не дає виконувати, себто подати до загального відома, що Єгипет є під військовою окупацією Англії, а далі, що Англія являється паном Судану.

Єгипетський уряд противний тому, щоби Англія держала свою армію в Єгипті і твердить, що Мек Донадьд, будучи премієром, обіцяв стягнути з Єгипту всі англійські війська.

СОВІТИ ПІДОЗРІВАЮТЬ ФРАНЦІЮ.

КАЖУТЬ, ЩО ВОНА ЙДЕ НА СПІЛКУ З НІМЕЧЧИНОЮ, ЩОБИ ЕКОНОМІЧНО ОБМОТАТИ СОВІТИ. — В ТОЙ СПОСІБ ДУМАЄ ЗМУСИТИ СОВІТИ ДО СПЛАТИ ДАВНИХ ДОВГІВ.

МОСКВА, 4. марта. — Супроти того, що в Німеччині появилися розбіжні голоси що до того, чи давати на далі кредити совітам, забрав голос французький сенатор Де Монці і заявився за тим, щоби Німеччина на спілку з Францією виготовила плян спільної торговлі з совітами. Отсей плян був предметом передових статтей в „Правді" і „Ізвестіях". Совітів отим проектом ніяк не одушевляються. Навпаки, добачують в нім лапку, яку наставляє Франція, яка хоче обмотати совіти економічно разом з Німеччиною, а разом з тим створити свого рода економічну блокаду, якою готові змусити совіти до сплачування давних царських довгів.

СКІЛЬКИ ЖИВЕ ЛЮДЕЙ В СОВІТСЬКІМ СОЮЗІ?

МОСКВА, 4. марта. — Як подають „Ізвестія", в совітськім союзі жило в послідним році 146,989,000 людей. Є тепер там 5,000,000 жінок більше, як чоловіків. Росіян має бути 52.9%. Є там 577 племен і 150 мов.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 10, 1911, under the Act of March 3, 1879
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918

SUBSCRIPTION RATES Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА Поодинчне число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates		В Джерзи Сити і Загряницю	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів
За оголошення редакція не відповідає
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи" 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза 1838 Montgomery
Адреса: "SVOBODA" P. O. BOX 346 JERSEY CITY N. J.

ПРОТИ БОСІВСЬКИХ ЮНІЙ

У Ню Йорку може прийти кождого дня до поважного страйку робітників підземних зелізниць підприємства Інтерборо Трензит Ко. Робітнича юнія вже заповіла страйк на суботу і відложила його на кілька днів тільки на пропозицію міського мейора. Підприємство готується до страйку та вже навезло пару тисяч скебів.

Спірною точкою в сьому страйку є питанне: Чи має підприємство право заставляти робітників належати до компанійної юнії? Чи має підприємство право забороняти робітникам належати до такої робітничої юнії, до якої вони хочуть належати?

Зелізниче підприємство свого часу ломало страйк робітників підземних зелізниць, і при тій нагоді зорганізувало скебуючих робітників у свою, компанійну юнію. Підприємство давало кождому робітникови до підпису контракт, у котрому робітник зобовязувався не приступати до ніякої другої юнії, тільки компанійної. З часом склад робітництва зелізниць зовсім змінився. Се були вже справжні робітники, не скеби, але вони всі були звязані умовою не приступати до ніякої другої юнії, тільки компанійної.

Коли робітники стали орґанізуватися в юнію, независиму від компанії, компанія стала їх відправляти. Робітники запротестували проти сього та стали орґанізувати страйк. Вони вважають юнійну умову, що їм зобороняє належати до якої їм хочеться юнії, незаконною.

Зі сього видно, що основою непорозуміння між підприємцями а робітниками є знова питанне босівства. Підприємство вважає, що воно має право вести собі підприємство так, як йому подобається. Воно робітникам, що в ньому працюють, не признає ніякого права вмішування в підприємство. Робітники можуть при роботі ґинути, але сказати слова про веденне підприємства не мають. Мовляв, ми тут боси, а робітники не мають права диктувати нам, як вести бизнес.

Проти сього робітники підносять засаду, що умови праці їх жизненно дотикають, і тому вони повинні мати право говорити зорганізовано про умови праці. Босівство босів повинно бути обмежене з огляду на інтереси робітників. Орґанізація робітників повинна бути независима від босів.

Ходить тут отже знова о засаду самоуправи. Ходить о ту саму засаду в промислі, о котру ходить у церкві, коли нарід добивається голосу при заряді церковних справ; о яку ходить у політиці, коли нарід добивається самостійности.

Загальний поступ людства стремить ріжними дорогами в напрямку демократизації. Демократизуються інституції церковні, політичні, а тепер уже черга приходить і на промислові.

УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ

Майже від найдавніших часів українська іміґрація в Північній Америці мала свій питомий характер — **характер сезоновости!** Що це значить?

Кождий іміґрант в U. S. A. мав у своєму пляні: **„приїхавши в Америку підробитися і по якомусь коротшому чи довшому часі — повертати назад до рідного краю".**

Згадану „ідеольоґію" мав в души кождий іміґрант: її мав священик, якого скрутне положення матеріяльної натури загнало за океан; її мав задовжений селянин, її мав беземельний робітник, якого мрією було заробити гроша й у рідному краю придбати собі землі і стати ґаздою.

Цього рода ідеольоґія не позволила нашій іміґрації стати на твердому ґрунті: т. зн. осістися на землі, набути реальність в місті, розбудувати якесь підприємство і т. п.

Вслід за цим наша іміґрація сезонова не змогла сотворити, як інші народи, своїх сильних орґанізацій та інституцій, не могла зжитися з тутешнім життям, не могла (чи не хотіла у великій мірі) вивчити анґлійської мови та набути горожанських паперів. Коротко кажучи, наша іміґрація жила не духом цієї країни, але духом старого краю.

Цих наведених „хиб" нашої іміґрації осуджувати не треба, бо вони свідчать з другого боку про велику любов до рідного краю і доказують нам, що наш нарід тяжко дається денаціоналізувати.

В останніх кільканайцятьох роках обставини в рідньому краю на гірше змінились і наша іміґрація переконалась, що Америка, як не на все, то на певний протяг часу має бути нашою прибраною батьківщиною. Наш нарід з великим напруженням розбудовує свої народні інституції, набуває „проперти", хапається до бизнесу, набуває горожанські папери, вивчує анґлійську мову і береться до американської політики.

За останніх кілька літ ми бачимо, що майже в кождій місцевости, де живе якась кількість наших людий, йде змагання до того, щоби зорґанізувати українсько-американські політичні клюби. Задачею цих орґанізацій є: 1) Підготовляти не горожан до вибирання горожанських паперів (при помочи курсів) та 2) підготовляти вже горожан до співучасти головно в „містецькій" політиці. Українським горожанським клюбам треба признати, що вони рік річно чималому числові Українців допомагають одержати другі папери, а в деяких місцевостях вже зачинають Українці підчас виборів приходити до певного політичного впливу.

Силу українського політичного впливу бачиться по тих концесіях, які Українці після виборів одержують від тих, кого Українці підчас виборів попирали.

Про концесії, як містові посади і деякі полекші при оподаткованню народних інституцій годі довше розводитись. Нам треба хиба підчеркнути, що приміром в Олифанті Українці вже собі здобули таку силу, що мають вже свойого мейора міста і майже цілу міську раду.

На днях доносять нам наші промадяни із м. Ґемтрамку, Мішиґен, що наш горожанський клюб на Ґрейлинґ улиці, який має свій власний дім, готовиться до кампанії виборчої з початком марта і висуває свого кандидата на радного міста Гетмтрамк, Міш.

Кандидатом на радного зі сторони Українців є наш свідомий гром. Василь Седляр. Після інформацій із Гамтрамку, всі українські орґанізації дуже щиро попирають свого кандидата і є вигляди, що п. В. Седляр здобуде згаданий мандат, що вироблть українському загалови марку зорґанізованого народа.

Наприкінці треба висказати всім горожанським клюбам побажання доброго розвою і успіхів на політичнім полі із заміткою, що треба стреміти до злучення, обеднання всіх клюбів в одну велику, центральну орґанізацію, якаб і при виборах на президента Америки дала про себе знати.

Др. В. Клодницький.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗА ЩО МИ СТРАЙКУЄМО?

Коли Українці в Америці не складають відповідної допомоги на поміч страйкуючим майнерам, то це є доказом, що вони не цілком добре розуміють вагу цего страйку в боротьбі за поліпшення робітничої долі.

Ми тут на страйку вже майже четвертий рік. Бо від 1924 р. працювали всего 100 днів. Наша компанія не хотіла згодитися на Джексонвилську угоду, бо думала, що голодом і нуждою змусить нас зірвати звязь з майнерською юнією. Наша компанія велика, злучилася на протязі часу з другими, в 1927 р. втягнули ще і поменші компанії. І так стануди в нас багаті міліонові корпорації з одного боку, а 100,000 обдертих робітників з другого боку. Ми держимося, бо знаємо, що наша майнерська робітнича орґанізація найсильніща. Коли її як найкраще зорґанізовану розібють, тоді фабриканти легко упораються з другими робітничими орґаніззаціями. Ми знаємо, що коли згодимоєя робити за денну плату в сумі $2.75, то тимсамим підкопаємо і других робітників, котрим рівнож зачнуть обтинати і так вже нужденну заробітню платню.

Цей страйк це боротьба на життя і смерть, боротьба між робітником а капіталістом. Тому треба це кождому розуміти і страйкуючим помагати, а в першу чергу не лакомитися на ту велику платню, яку компанії офірують скебам. Хай всі памятають, що ми страйкуючі не бачимо в скеба свого брата, а тільки найбільшого ворога і з ними як ворогами поступаємо.

Нас тут в Колридж є 10 українських родин і всі держимося гарно і чесно, як пристало на свідомих і чесних українських робітників.

С. Кривіцький,
з Колридж, О.

ЗМІНИВ ДУМКУ.

Перед пару днями написав я до „Свободи" свій голос і заявився за зміною календаря. Але коли я роздумав над думками других та одержав і прочитав вісти з краю про поведінку Ляхів підчас теперішних виборів, я прийшов до переконання, що нам не пора тепер ломити собі голову над такою маловажною справою, яка може зробити між нами роздор та пошкодити ще може і старому краєви.

Й. Крук,
Мілбурн, Н. Дж.

ДОПОМАГАЙМО СТРАЙКУЮЧИМ МАЙНЕРАМ.

Я прочитав в „Свободі" про важке положене наших майнерів, що страйкують та ввійшов в порозуміння з Пенсилвенія-Огайо Майнерз Релиф Коміті в Пітсбурґ, який роздає одіж і поживу яким 150 льокальним юніям.

На адресу тої орґанізації вислав я два пакунки білля і убрань та черевиків для страйкуючих майнерів і їх родин.

Василь Патрило,
Блекстон, Масс.

КАЛЕНДАР ЧИ ШКОЛА?

Я хоч ще і молодий, бо маю 16 літ і тут роджений, але належу до У. Н. Союза, читаю „Свободу" і тому наважився і собі написати дещо в справі календаря. В числі 41 „Свободи" дописуватель скаржиться, що через наше свято багато Українців тратить роботу, що з наших дітей сміються в школі і то через наш старий календар. Мені здається, що можна навіть робити через цілий день, а у вечер святкувати, коли хто хоче святкувати. А вже того я ніколи не чув, щоби хто з мене чи других українських дітей коли сміявся задля календаря. Я думаю, що коли родичі навчать своїх дітей, хто вони, то діти цілком певно не будуть мати потреби соромитися своєї нації та своїх свят. Я вже другий рік ходжу до гайскул і сама професорка говорила, щоб ми святкували свої свята та щоб не приходили до школи. Родичі наші повинні учити дітей дома історії свого народу, а священики повинні вповювати любов до українського, а тоді молодіж полюбить свій народ і ніколи не буде встидатися.

Мається розуміти, що священик повинен бути патріотом, котрий цінить українське імя. Бо два роки тому, на Новий Рік на концерті школярів наш парох говорив до нас: „Шануйте, діти, край, звідкіля вийшли ваші батьки, а як вас хто спитає: Хто ви такі, кажіть, що ви католики". Ну і хтож винен, що дитина не знає, якої вона народности: чи календар, чи отці духовні, чи родичі? А зрештою, пощо нам турбуватись календарем та забирати місце в ґазеті. Чи не краще звернути увагу от хочби на Рідну Школу в Америці та поставити її на сильні підвалини, щоби стати рівними з другими народами? Чи не краще думати над тим, як виховати уроджену тут молодь в любові та пошані до наших героїв, що впали за Самостійну Українську Державу?

Ілля Єзуско,
Сент Луїс, Мо.

ЯК ОРҐАНІЗУЮТЬ ПОМІЧ ДЛЯ ПОТЕРПІВШИХ ВІД ПОВЕНИ.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Заходом Укр. Аматор. Кружка з Сінгак, Н. Дж., відограється велике представленне **„СЕРЕД ГРАДУ КУЛЬ" в суботу, дня 10. марта 1928, в гали Русской Орґанізації, 159 — 4. улиця, Пасайк, Н. Дж.** Початок в 7-ій годині вечером. Вступ 50 ц. Режісер і діріґент В. Шостачко. Чистий дохід до краю на поводян.

Укр. Громадо! Коли хочете побачити слабосильну женщину, котра бере активну участь в боротьбі за свободу і волю укр. народу, просимо прийти на се представленне. 53

Комітет.

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

(51)

Як противовіс недовіря українського жовніра до Москалів, російської влади, було повне довіря його до своїх національних військових орґанізацій, до комісарів, що їх призначав Ґенеральний Комітет та до своїх Українців-старшин, навіть коли вони часто зовсім не могли розмовляти по українськи. Все одно, яких ранг старшини не були, вистачало для Українця-жовніра того, що старшина назвав себе Українцем і не виступав проти національних домагань, а навпаки, підтримував їх. Для ілюстрації сказаного наведу такий факт.

На другому всеукраїнському військовому зїзді, коли вже вибрано половину членів до Всеукраїнської Ради Військових Депутатів, один з обібраних офіцирів звернувся до зїзду з увагою на те, що незручно, що зїзд, на якому меншість була офіцирів, вибирає майже одних офіцирів. На його думку, це могло викликати недовіря армії до такого складу Ради. Знята ця була стрінута гучними протестами членів зїзду-жовнірів, що кричали: „Ми не „кацапи", ми віримо своїм старшинам, ми їх знаємо". В той самий час у російських частинах старшині не завжди було безпечно появлятись серед салдатів. Там уже були убивства салдатами своїх офіцирів.

До Ґенерального Комітету було обібрано нових 10 членів і то всі були офіцири. Тому склад нового Комітету був такий: ґенералів — 2 (один ґенерального штабу); полковників — 1; підполковників — 4; капітанів — 2; штабс-капітанів — 1; поручників — 3; підпоручиків — 1; прапорщиків — 4*); лікарів — 1; військових урядовців — 2 (серед них С. В. Петлюра); жовнірів — 4 (серед них В. К. Винниченко) і матросів — 1.

* * *

Рахуючись із загальною тактикою Центральної Ради, Ґенеральний Комітет у своїй роботі, крім кардинального завдання творення національної армії, йшов щиро до того, щоби допомогти всіма своїми силами російському військовому командуванню в його тяжкій праці по збереженню, упорядкуванню та закріпленню фронту. Для цього вперш у чергу треба було унормувати взаємовідносини Ґенерального Комітету із російською військовою владою, установити модус співробітництва, що мусілоб дати як найліпші наслідки для обох сторін.

З цією метою був вироблений статут Військового Ґенерального Комітету, який мусів бути затверджений російським військовим міністром. Тим булаб остаточно завершена вся система орґанізації національних орґанізацій у війську і українізація його переводиласьби по певному пляну, виробленому по згоді комітету з російською вищою військовою владою.

Статут цей був надісланий до військового міністерства в Петербурзі. Але не дивлячись на довгі переговори в справі затвердження його, на безконечні зміни, поправки, доповнення, скорочення, то що міністерством, він так і не діждався затвердження. Тому Ґенеральний Комітетет увесь час своєї діяльности був, так сказати, „самочинною" революційно-військовою орґанізацією.

Коли з Ґенеральним Комітетом все таки числилась російська військова влада й не ставала до отвертої боротьби з ним, то причиною цьому був нестримно-стихійний рух серед українського воєнства до творення в армії своїх національних осередків, своїх національних військових частин, та послух і безоглядне підлягання наказам, дерективам і вказівкам свого військового національного центру.

Представникам російської військової влади, не дивлячись на всю ворожість їх до Комітету і бажання іґнорувати його, все таки доводилось звертатися до нього за допомогою, щоби комітет підпер їх своїм авторітетом. Навіть часто цілковито передавала російська влада Комітетови до полагодження ту чи иншу справу серед Українців-вояків, перед якими сама вона була безсильна.

* * *

Ще по першім військовім зїзді, коли Ґенеральний Комітет тільки що народився й почав робити перші кроки своєї орґанізуючої праці, командуючий Військами Київської Округи змушений був подіями на місцях серед війська видати слідуючий назад по Окрузі від 23 травня 1917 р.:

„Наказами Тимчасового уряду дано відповідні на бажання висловлені орґанізованими Українцями в справі формування українського війська.

„Затверджено статут*) Українського Військового Ґенерального Комітету, вибраного на військовому українському зїзді у Київі. Затверджено склад орґанізаційного комітету для формування 1-го укр. полку і призначено доглядаючого за цим формуванням. Дозволено формування одного полку з добровольців невійськових при кадрі 500 і, хоч полк було укомплектовано не добровольцями з невійськових а салдатами, які вбільшости, свавільно покидали свої частини*), військовий міністер проте, по згоді з головнокомандуючим арміям Південно-Західного фронту, визнав можливим задовольнити прохання зїзду про затвердження цього полку під назвою „Перший український полк ім. гетьмана Богдана Хмельницького", але при умові, щоби до скінчення війни не формувались більше військові українські части, на що дав згоду голова Центральної Ради проф. Грушевський.

„Дозволено Українців-салдатів посилати в особливі три корпуси для укомплектування їх тільки Українцями. Цей дозвіл дано у відповідь на прохання представника Укр. Ґенер. К-ту, подане військовому міністрови.

„Таким чином, не зважаючи на те, що тепер усяке нове формування та зміни в укомплектуванню вносить ускладнення й навіть деяке розстройство й зменшення бойової здатности армії на фронті, йдучи на зустріч бажанням Українців мати тепер військо, якеб складалося з одних Українців, Тимчасовий Уряд, в особі своїх представників, дав змогу здійснити дещо в цьому напрямкові.

„Тепер я одержую із ріжних місцевостей звісти про те, що збираються юрби салдатів з метою формувати нові полки, та про те, що засновуються окремі українські військові ради, які іноді замінюють загально військові ради, та про те, що частина військових чинів під українським прапором звільняє невгодних їм командірів, також цей самий прапор вживається військовими частинами для того, щоб захопити станцію, почту, телеграф...

„Переконаний в тому, що такі вчинки були не під керуванням орґанізованих сил українства, я вважаю потрібним оповістити про такі явища.

„Український Ґенер. Комітет та Комітет для формування українського полку, як орґанізації військові, які складаються з людей військових, добре розуміючих, що таке окремі самостійні виступи в частинах війська і ґарнізонів, повинні взятися за керування цим рухом серед малосвідомих Українців, бо це може мати характер анархічний. Цим орґанізаціям я цілком поручаю вжити заходів проти таких виступів салдатів, що часами, як про те повідомляють мене, бувають під керуванням навіть офіцирів і не дозволяти нарушення порядку під прапором українським.

(Конець буде)

*) В тому числі був і я, хоч уже був авансований в підпоручики і представлений в поручики, в якій чин був авансований перед самим большевицьким переворотом. Між иншим я, як богато инших, мовчав про авансування, щоби мати більше довіря в салдатів. Так тоді здавалося мені помилково, лише було.

*) Гадаю, що це свідома помилка. — В. К.

НА МОГИЛІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА.

(З подорожі).

...З великими труднощами дісталися до Канева.

Миронівка — залізнична станція; Канів — місто. Віддалення ні більш, ні менш, як 40 верстов.

Наближення весни вже відчувається. Перш за все відчувається на дорозі, що зробилась дуже крихкою, і засосує ноги подорожніх, „квітчаючи“ їх росквашеними кізяками (на чоботях); відбивається весна й на посидених горобячих квартетах... А найбільше на стомлених ногах нас, двох мандрівників, що простуємо до Канева.

Від Канева ще добрих верстов три до могили.

Беріжком понад Дніпром, що по словах селянина-рибалки „надувся, як сич — перед близькою розливою“ — чвалаємо по коліна, грузнучи в талому снігу...

* * *

Понад 300 східців треба перелічити, поки здерешся на саму кручу.

На кручі — садок. Багато дерев ріжних пород і сортів. На дубках таблички з закликом Шевченківського окрвиконкому поводитись чемно й не псувати природньої краси.

* * *

Поруч могили стоїть хата. Живе тут безмінний вартовий — старенький дідусь Іван Олексієвич Ядловський.

Сивий вже дідусь — сімдесять вісім років позад нього стоять, а ще бадьоро виглядає. Ще робити хоче.

Ложечки струже.

— Сорок семий рік живу і працюю тут безупинно... Багато дечого доброго зробив для людей...

І ллється з старечих уст оповідання, щире, як сповідь про життя, тернами колючими перевите, і тільки як сонце крізь хмари блисне іноколи — обласкане...

На могилі, як відомо, раніш стояв хрест. В 1923 році його зняли (забрано в Київський музей ім. Т. Г. Шевченка), а натомісць поставили на камяному постументі погруддя Т. Г. При вході на могилу зроблена арка з написом: „Не забудьте помянути не злим, тихим словом“, та з портретами Т. Г. на обох боках. Така-ж арка стоїть внизу, перед східцями з написом: „могила Т. Г. Шевченка“. Влітку 1926 зроблено нові східці на кручу і частково обгороджено новим парканчиком. В осени м. р. обгороджено кручі 120 сяжнів, посаджено дерев ріжних пород 3,000 штук.

Почали ремонтувати помешкання (хати сторожа) під хату - читальню. Є бібліотека — біля 800 книжок, приготованих для х.-ч. Заповідник Т. Г. Шевченка, що мав спершу ½ дес., потім 4, а тепер вже 9 (остання постанова РНК) з осени приготований для посадки дерев. Передбачується до істнуючого заповідника приєднати ще 2,000 дес., т. зв. „великий заповідник“. Крім цього, по пляну передбачено зробити на кручі готель для приїзжих туристів (на будівлю готеля відпускається 23,000 карб.) та влаштувати кіно, радіо та бібліотеку - школу для близьких сіл.

Проти могили Т. Г., на березі Дніпра, передбачується зробити пристань і буфет.

В проведеній роботі що до в... потанні про майбутнє слід визначити самовіддану працю завідуючого могилою — Д. О. Хоменка, що з осени м. р. без особливого на це доручення й без коштів, за власною ініціятивою влаштував лікнеп (ліквідація неписьменности) для трох сусідніх хуторів — Монастирок, Бесарабка та Ісковщина. В цих хуторах 900 душ населення і письменних лише 10 проц. Лікнеп дав гарні наслідки. Тов. Хоменко порушив клопотання про відкриття тут постійної трудшколи ім. Т. Г. Шевченка.

* *

Заглянемо в журнал для відвідувачів могили. Загальні відомости такі: з 11 квітня по осінь м. р., одвідувало могилу 18,000 чоловік; з них приблизно половина екскурсантів шкіл, робітників, колективів, семейних і половина індивідуальних відвідувачів: робітники, селяне, червоноармейці, червонофльотці, комуністи, комсомольці, піоніри, шахтярі, письменники, жінки і навіть попи — всі відвідують могилу поета. Звідкіль вони? — Кавказ, Сибір, Урал, Крим, Москва, Ленінград, Харків, Катеринослав... не перелічиш!

Всі одвідувачі записують в журналі свої враження і зауваження.

Багато написів. Ріжноманітні вони. Тут і тремтюча, несміла рука учня, і „хвостатий“ розчерк канцеляриста, і кругленькі літери комсомолки, і твердий, автоматичний „стиль“ главбуха, і лікаря... І радість, і щастя, і сум виливається в сих написах...

Опівдні другого дня повертали ми з могили. Меткий дідусь Іван Олексієвич, випроваджаючи нас, затурбувався:

— Бач, бач, зовсім було забувся розказати вам ще одну пригоду! — Це колись, як було 50-річча смерти Тараса Григоровича, тут на могилі були поліцаї з нагаями, „нехай, мовляв, мужики почнуть збиратись на свято — ми їм покажем Шевченка“... А після того підмовляли мене бути шпигом, хто що балакає про Тараса Григоровича, щоб їм, бач, доносити — 15 карбованців давали, та я одмовився, так ще й арештований сидів одну добу за те... Ох! Було рахуби з тими справниками!...

Далі ми взнали, що І. О. Ядловському з 1 січня м. м. призначена індивідуальна пенсія по 30 карб. на місяць. Але ще й досі не одержує.

Ми обіцяли про це клопотатись, але само собою розуміється, що про це треба кому слід поклопотатися, бо дідусь Ядловський за 47 років служби заслужив пенсію...

* *

Синіє внизу Дніпро...

Швидко зареве весняним, буйним водозливом...

Чорніють і зеленіють над Дніпром мовчазні свідки історії, оспівані великим поетом.

І. Погожий.

(Культура і Побут).

ЗАСНУВАННЯ ЛИТОВСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА В КОВНІ.

Вже від довшого часу відчувалась потреба заснувати на Литві литовсько-українське товариство, що мало би на ціли не тільки теоретичне зближення тих двох народів, але також моглоб повести плянову працю на цьому полі. Вислoвом цієї потреби були перші сходини ініціятивного гуртка, які відбулися в грудні, що то ми вже у свій час згадували. Тоді на цих перших сходинах виринула була думка відбути перші загальні збори більше святочно, та притягнути до цього товариства як найчільніші одиниці з литовського громадянства.

Ціла литовська преса приняла цей почин незвичайно симпатично, до ініціяторів почали зголошуватися визначніші литовські громадяне, що заявляли охоту працювати не тільки над культурним, але й над політичним зближенням, так що ініціятивний гурток міг зовсім спокійно приступити до скликання загальних зборів і до вибору проводу, бо охочих до праці знайшлось дуже багато. Вислідом цього було скликання зборів на день 20-го січня ц. р. До центрального комітету увійшли: п. Скіпітіс як голова, проф. Креве-Міцкевічіус, проф. Біржишка, п. Давджвардіс і Баровічіус як члени, а др. Пурицький і проф. Вайльоніс як заступники. Вибрано також ревізійну комісію в складі 3-ох. Чисельність і інтелектуальна вартість учасників дає вповні запоруку, що праця, започаткована литовсько-українським товариством, піде відтепер широким руслом і принесе реальні успіхи так для литовського як і українського народу, що зближення піде не тільки на культурному, але й на політичному полі. На загальних зборах вислухано з великим зацікавленням доклад про теперішні визвольні змагання українського народу та намічено в загальних начерках плян праці литовсько-українського товариства — загальні збори висказали свій дружний привіт українським борцям за зреалізування найсвятішого ідеалу незалежної самостійної національної української держави.

Підбадьорені на дусі, переконані про конечність і успіх литовсько-української співпраці, розійшлись учасники домів, а комітет залишився, щоб випрацювати точний плян праці на найблизший час. З цього бачимо, що добра думка, кинена на добрий ґрунт, може видати як найкращий овоч, чого ми новому литовсько українському товариству бажаємо, і тільки жаль, що минуло так богато часу, заки прийшло до заснування того многонадійного товариства.

СПРОСТОВАННЯ.

1) В фінансовім звіті Обеднання, поміщеним в понеділковім числі „Свободи“, зайшла помилка, бо не вчислено до загальної суми видатків $50, призначених для страйкуючих майнерів. Має бути: Розхід $3,076, а остає в касі Обеднання $240.

2) **Елизабет, Н. Дж.** В виказі з коляди повинні були бути поміщені такі імена: Василь Сас, Д. Доньчак, М. Сокира.

3) **Алентавн, Па.** Між жертводавцями з хрестин поміщено В. Єришка, а має бути: В. Гришко.

ЧАНҐ-КАІ-ШЕК.

Чанґ-Каі-Шек, ґенералісімус кантонської армії має тепер 39 літ. Родився в однім селі між Ганкоу і Нінґно, себто на території, де велися бої за Шайґай. Батько помер йому, коли ще не був покінчив навіть одного року. Мати його була вбога, тому діточі літа прожив при свояках. Чанґ хотів бути торговцем. Але не мав купецького змислу, тому, післали його у військовий інститут, а пізніше, коли вже йому було 26 літ, у академію для офіцирів. В академії був Чанґ одним із найліпших учеників. Потім післали його у Японію, щоби удосконалився у військовому званню. Вже в Японії стався прихильником Сун-Ят-Сена, основника революційного руху у Кантоні. Коли вернувся до Китаю, був одушевленим революціонером. Але минуло богато літ, заки дійшов до визначного становища. Було то тоді, як Сун-Ят-Сен іменував його шефом славного Вгампоа — військового інституту в Кантоні. Тут уже виявив Чанґ свій талант. Пізніше Сун-Ят-Сен післав його у Москву, щоби навчився техніки і тактики новітньої війни. Кантонська армія теперішні успіхи завдячує передовсім Чанґ-Каі-Шекові, який працював щиро над її реорганізацією.

КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА“.

ВІДОЗВА

Товариства українських дяковчителів до українського громадянства в Америці.

Кожда організація є доказом свідомости народа, бо вона лучить одиниці в одну цілість. Лише такою дорогою повстали: родини, громади, краї, держави та ріжного рода організації, як братства і товариства, які ведуть спільну хосенну працю як для себе так і для других. Тої праці не булоб, колиб люде ходили одинцем і не були зорганізованими. Такою дорогою організації пішли рівнож і українські дяковчителі в Америці. По приїзді до Америки першого українського епископа бл. п. Сотера Ортинського і за його ініціятивою засновано товариство українських дяковчителів. В короткім часі свого істнування виявило це товариство не малу чинність над піднесенням освіти серед нашого громадянства.

От хочби згадати про журнал „Рідна Школа“, місячник, який видавало товариство дяковчителів. Його читали залюбки не тільки шкільні діти але і старші. Товариство мусіло припинити свою діяльність задля деяких важних причин. Щоби покликати знова до життя отсе так хосенне товариство, зїхалося дня 22 лютого с. р. поважне число дяковчителів до місцевости Гейзлетон, Па., і там в укр. церковній ґалі відбули свої реорґанізаційні наради. Инші, котрі задля деяких перешкод не могли прибути на збори, прислали свої заяви солідарности. На сих зборах були порушені справи, які відносяться до освітньої праці на поли народно-церковнім.

Головною точкою нарад була українська школа в Америці. Збори згідно приняли резолюцію, що Українська Школа в Америці має стати на висоті свого завдання і тому вибрано Шкільний Комітет, якого завданням буде причинитися до цего, щоби ми мали в Америці відповідно виготовлені учительські підручники як також шкільні читанки, що відповідалиби потребам школи, яка вчить укр. мовою в Америці.

Шкільний комітет складається з екзекутиви товариства і 4-ох членів. Крім сего мається покликати до помочи відповідні сили зпоза товриства.

Дяковчителі мають стояти спільно з народом при змаганнях національної свідомости, а українські громади повинні знова прийти товариству дяковчителів з помічю.

Екзекутива товариства буде старатися, щоби кождий член товариства виповняв свої обовязки точно і совісно. Тому кожда громада повинна мати у себе тільки такого дяковчителя, котрий є членом товариства, бо тільки такий відповідає своєму завданню. Невідповідних в члени не приймається.

У всяких справах товариства як і дяковчителів проситься відносити на слідуючу адресу:

UKRAINIAN CATH. THEACHERS ASS., 657 Charles St., Perth Amboy, N. J.

Теод. Каськів, голова;
Йосиф Буката, писар;
Теод. Онуфрик, кас.

Один пан, після смерти своєї тещі, дістав рахунок від лікаря.

— Як можете мені присилати рахунок? — питається він лікаря — Виж нічого не зробили!

— Я не зробив нічого?

— Може ви вилічили мою тещу?

— Н-ні!

— Може ви зігнали її зі світа?

— Н-ні!

— Ну, то защож маю вам платити?!

ЗІ СПОРТУ ТА ЗДОРОВЛЯ.

Новий спосіб лікування недокровности.

Лихе недокрів'я (перніціозна анемія) дуже тяжка хороба крови. Від чого вона виникає, ще точно не вияснено. У людий, що заслабли на цю хоробу, чим далі зменчується кількість червоних кровних тілець, ці люди стають блідими, як віск, втрачають апетит, хутко стають нездатними до роботи і на завше лягають у ліжко. Ця хвороба майже завще кінчається смертю.

Ніяких специфічних ліків на неї нема. Кілька років тому зачали робити тим хорим переливання крови, взятої від здорової людини. На короткий час від такого переливання хорі почувають полекшу, можуть навіть працювати, але пізніще все таки настає фатальний кінець.

Випробовано всілякі фармацевтичні препарати, навіть ріжні недавно відкриті, як гадали спочатку, специфічні вакцини (бо деякі автори доводять, що лиха анемія повстає в наслідок отруєння орґанізму токсинами особливих глистюків, що перебувають в кишечникові людини), але без наслідків.

В осени минулого року двох американських лікарів Міно та Морфі оголосили свій новий спосіб лікування перніціозну анемію печінкою. Так звана дієта Міно полягає в тім, що хворому що-дня разом з иншою поживою дають їсти сиру, перепущену через мясорубку печінку в кількости від ½ до 1½ фунта. Коли слабий не може їсти сирої печінки — то дають на половину з вареною. Цим засобом Міно та Морфі лікували 125 хорих на перніціозну анемію і мали дуже гарні наслідки: 90 хорих значно поздоровшали, при тім в крови у них зникли ті форми червонокрівців, що характеризують собою перніціозну анемію, а кількість гемоґльобіна в крови подвоїлась.

Про подібні наслідки лікування перніціозної анемії повідомляє у своїй останній праці відомий німецький терапевт Шугмюлер.

ЗУСТРІЧ ГАРКАВЕНКА З РОМАНО.

В середу 29 лютого в Мангетен Касино в Ню Йорку Гаркавенко боровся з італійським чемпіоном Романо. Останний був настілько певний своєї перемоги, що поставив пояс з діямантами, який оцінюють на кілька тисяч.

Першим зявляється Гаркавенко, якого вітають, як завше, горяче. З першого погляду видно, що Гаркавенко скинув трохи товщу й виглядає не таким тяжким, як попередні рази. Другим виходить Романо під свист та вигуки своїх компатріотів-Італійців.

Боротьба зачалася горяче й Романо три рази зарядом кидає Гаркавенка, але той легко виприскає. Було видно згори, що перемога не дістанеться легко нікому. Не раз кожний з борців був на волосок від поразки, але кожного разу виходив з тяжкого положення. Блискуча техніка Романо розбивалася об кольосальну силу Гаркавенка й навпаки. Не раз Гаркавенкові пособляла його техніка французької боротьби й коли Романо захватом голови кидав Гаркавенка, той під одобрюючі вигуки юрби з мосту переходив в стояче положення.

Після години боротьби, коли оба, здавалося, були помучені до останку, рефері оголошує припинення боротьби з-за пізнього часу.

Борці подають руки й розходяться. Публика ґвалтує, але з боротьби задоволена.

Окрім головної пари боролося ще чотири пари. Славянський борець Пластіно проти чемпіона Естонії Лурика, який через 4 мін. і 48 сек. опинився на обох плечах. Хозе Домінґес поклав Робальського, якого звуть „Диким Поляком“. Великий сміх викликав Німець Фоґель, що боровся з молодим Вірменином Назаряном, і не дивлячись на значно більшу силу Фоґеля, Назарян подолав Німця під радісні вигуки численних своїх прихильників.

Якийсь старий чернець зголосився раз на авдієнцію у папи Венедикта XIV і став плакати і зітхати.

— Щож скажеш, преподобний отче? — спитав Венедикт XIV.

— Ваша святосте, — сказав на це чернець — голос з неба сказав мені, що...

— Мій Боже, щож такого?

— Що народився антихрист.

— Не може бути! а скількиж йому літ?

— Мав півпята року.

— Так? — відповів Венедикт XIV. — то навіщо мені ним журитися!? Хай ним журиться мій наслідник.

ЛЕҐАЛЬНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ.

Отсим повідомляється всіх шеровців Центрально-Кооперативного Будівельного і Позичкового Тов. (Central Cooperation B. & L. Ass.) в Филаделфії, що

НАДЗВИЧАЙНІ ЗБОРИ

для вибору урядників і директорів відбудуться в суботу, 10-го марта, 1928, в Українській Галі, 23-та і Бравн вул. о 8-мій год. вечером. 47,53

Теодор Свистун, секр.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільні Козаки, від. 316, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться дня 8. марта, в год. 8-мій вечером, в гали Товариства. роспиться всіх членів на ці збори, бо є важна справа до полагодження. Проситься довгуючих членів вирівнати свої вкладки, бо будуть суспендовані. — П. Ладовський, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Жіноче Товариство „Любов", від. 373, повідомляє своїх членкинь, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, дня 11. марта 1928, в гали Нар. Дому, 1523 Гікори ул., в 2-ій год. пополудни. Буде справозданне контр. комісії з діловодства урядників. Запрашається усіх членкинь прибути на означений час і привести з собою нових членкинь до Тов., тому що сего місяця є вільний вступ до Тов. і У. Н. Союза. Є також кілька інших важних справ до полагодження. — Анна Громоцька, предс.; Параск. Щуплик, кас.; Анна Паращак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. О. Николая, від. 341, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, дня 11. марта, в гали У. Н. Дому, при 19. вулиці, точно в год. 1.30 пополудни. На сей мітінґ взивається всіх членів на означений час. Буде 3-місячне справозданнє і приниманнє нових членів без вступного до Бр. і У. Н. Союза. Будесь рішати важна справа злуки братства з другими товариствами і другі важні справи. Котрий член не прийде без важної причини, заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. і не буде мати права до протесту проти ухвал, які зайдуть проти його опінії. — П. Волянський, предс.; В. Яцишин, кас.; Іван Кренціґлова, секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Андрія, від. 128, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеться дня 11. марта, в годині 1-ій пополудни на гали церковній. Мітінґ буде дуже важний в справі секретаря. Буде також справа Сиротинця. Кари не накладається, бо ми мислимо, що лішше коли попроситься ніж би батогом бив. — Григорій Ковач, предс.; Михаїл Кокотайло, кас.; О. Зазуля, писар.

ДЕРРИ, ПА. Сестр. Усп. Пр. Діви Марії, від. 303, повідомляє своїх членкинь, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, дня 11. марта, в 2-ій годині пополудни, в укр. гали на Овенс Евеню. Проситься членкинь явитись на означений час. Контрольорки мають сконтролювати книги. Членкинь, котрі еще не дали жертви на Сиротинець, просимо ласкаво зложити на сім мітінґу. Будемо принимати нових членкинь без вступного, тому нехай користають ті, що ще не є членкинями У. Н. Союза. — Катерина Королевят, предс.; Анна Баран, кас.; Катерина Бейц, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 11. марта, в годині 3-ій пополудни, під ч. 620 Morton Ave., Chester Pa. Проситься кождого члена прибути на мітінґ та вирівнати свої залеглости; в противнім разі такі члени будуть суспендовані. — Олександер Коваль, секр.

ГЕМПСТЕД, Л. АЙ. Тов. Укр. Зап. Січ, від. 327, повідомляє всіх членів і членкинь, що мітінґ відбудеться 8. марта, в годині 7.30 вечером, в Укр. Роб. Домі на Uniondale Ave. Кождий член обовязково повинен прийти, бо є дуже важні справи. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — М. Кирич, секр.

ВУДБАЙН, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 378, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться дня 10-го марта, в суботу, точно в 3-ій год. пополудни, в домі секретаря. Проситься усіх членів, котрі належуть до Бр. і У. Н. Союза, щоби явились на час. Будесь принимати нових членів до Бр. і У. Н. Союза без оплати вступного. Тож проситься членів привести зі собою нових кандидатів, котрі здорові, без силування, охотничів. Олекса Барняк, предс.; Юлія Цицура, кас.; Николай Кузан, секр.

ОЛІЄН, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 363, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться дня 10. марта, в год. 7-ій вечер, під ч. 1009 Griffin St. На ці збори кождий член повинен явитись, бо є богато справ до полагодження. Таксамо на сих зборах будесь збирати на Сиротинець при У. Н. С. і ті члени, котрі ще не зложили дару на Сиротинець, нехай зложать тепер, хто кілько може. — Г. Підскальний, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Зоря, від. 346, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в суботу, 10. марта, в год. 7-ій вечером під ч. 7780 Brewster Ave. Обовязком є кождого члена явитись, бо є важні справи до полагодження. Проситься привести нових членів. — Андрій Стрижак, предс.; Йосиф Навроцький, кас.; Михайло Черкас, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Т-во „Буковина", від. 14, повідомляє усіх своїх членів, що місячні збори відбуваються все в другу суботу по першім, початок в 8-ій годині вечером під ч. 17 Іст 3-та вул., в Укр. Роб. Домі. Також пригадується усім членам, щоби явились на збори, бо в противнім разі підлягають карі на підставі тов. статута. Кождий член т-ва є обовязаний попрацювати скілько можливо для розвитку одного найбільшого товариства „Буковина" в Ню Йорку. Від тепер принимається на зборах нових членів без вступного. Всякі інформації можете засягнути в фін. секр. М. Т. Паламарюк, 529 Іст 16. Ст., Ню Йорк.

— Не розумію тебе, Ольго! Щодня маєш суперечку з твоїм чоловіком, тож чому не розведешся з ним?

— Так! Щоби він мав спокій від мене! О ні!

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Привели до арешту нового вязня. Арештанти підступають і розпитують:

— На довго?

— На два тижні.

— А за що?

— Задушив свою жінку.

— Задушив жінку і лише два тижні? — дивуються арештанти.

— Те все, — каже вбийник — а тоді —— повісять.

ПЕРШЕ МІШАНЕ ПОДРУЖА В ТУРЕЧЧИНІ.

День 10. березня цього року є важною датою в історії нової Туреччини і цілого ісламського Сходу. Того дня вперше в могамеданських країнах був оголошений шлюб могамеданки з чужинцем іншої віри. Старий ісламський закон заборонював шлюб могамеданський з чужинцем іншої віри під карою смерти. Новий суспільний закон, що ввійшов у життя дня 4. жовтня минулого року, скасував тамтой розпорядок. Але всетаки з того часу аж до згаданого дня (10. березня ц. р.) ніхто не покористувався новим законом. Перша Туркиня, що покористувалася новим законом, є Сіхре Ганум, дочка давно помершого сенатора Алі Різи бея, а зийшла вона за Емілія Марінеті. Не є вона молода дівчина, бо вже тому більше літ брала участь у феміністичнім русі з першою турецькою феміністкою Сельмою Різе Гарум. Була теж уже раз вийшла замуж за Турчина Селаґа бея.

Цікаве, що турецький міністер справедливости Могмуд Есад бей щойно перед роком став говорити в Народнім Зібранні про таку важну зміну закону, яка вже майже обовязувала. Вміли перевести реформу спадкового права, заборону многоженства, але вважали майже неможливим, щоби могамеданка вийшла за іновірця, який не перейшов би на іслям. Не могли теж уявити собі, щоби батьки приняли такого зятя. Подружа Туркинь із іновірцями і передше не були чимсь небувалим, але жених все мусів перейти на іслям. Лише рідко приключалося, що Туркиня йшла за своїм милим на чужину, де виходила за нього замуж, або щоби вкінці переходила на його віру, щоби жертвувала для любови рідний край, родину і віру. Бувало так, що таку „зрадницю" ще впору відшукали і задержали на кордоні тай назад привезли додому. Вже в 1908 році якийсь Грек оженився з могамеданкою в босфорськім передмісті і переплатив це життям, бо сфанатизована товпа кинулася на них, а Грека вкаменувала. Отже тепер зроблено перший крок і можливо, що згадана Сіхре Ганум матиме богато наслідниць серед своїх землячок. А боротьба з перестарілими звичаями не легка, тимбільше в могамеданській Туреччині.

150 ТОН КНИЖОК ЗА ОДИН ДЕНЬ!

У Лондоні істнує від 1814-го року книгарська фірма Сімфін Маршал. На різдвяний час цього року приготовила книгарня близько три міліони книжок. У святочнім часі фірма дістає денно около 150 замовлень від купуючих і книгарень із провінції а денно видає або висилає вівд 4 до 5 тон (5 тисяч кг.) книжок. В осени, коли то повляються книжки для дітей, рух є ще більший; за той один місяць перейде через книгарню 150 тон тих книжок. Цього року найбільше купували такі книжки: Спомини Вільсона, повісти Конрада, про Дізраелія і Бісмарка. Зате не видно вже зовсім у книгарнях цього року виданої повісти „Бунт у пустині" Льоренса. Льоренс підчас війни з англійського офіцира стався арабським провідником. Цю книжку розхопили до останнього примірника. Тому певно приходять до книгарні численні замовлення на книжку Грейвса про Льоренса і про Арабів. Наклад цієї книжки (50 тисяч примірників) поміщено зараз над столом експедиції і до свят зовсім випродано його. Фірма видає 8.000—9.000 нових книжок річно.

НОВЕ ЗВІРЯ.

Було се в одній англійській школі. Ученики, читаючи історійку, натрапили на нове англійське слово, якого передтим не приходилось їм стрічати, а се furlough (відпустка для жовніра з війска до дому).

Учитель, сподіючися, що діти не розуміють значіння сего слова, запитав, хто знає, що те слово „фурло" значить.

Зпоміж дітей показалась тільки одна рука, маленької школярки.

— Ну, що-ж ти нам скажеш? — запитав учитель дівчинки.

— Фурло, — каже школярка, — се осел.

— Ні, — каже учитель, — те слово того не означає, але цікаво знати, звідки ти прийшла до такого розуміння?

— У нас є книжка, каже дівчинка, а в ній се стоїть виразно написано.

— Коли так, — каже учитель, — то ти завтра принесеш до школи тую книжку, а тоді я вам всім поясню се слово.

Слідуючого дня приходить школярка до школи, підходить гордо до учителя і тиць йому перед ніс книжку, в якій видніє образок, де представлений жовнір їдучий на ослі. Під тим образком підписано: „Їдуть на відпустку (фурло) до дому".

Син: Тату, що то значить „оголосити конкурс"?

Батько: Поясню це тобі образово. Коли ти приміром сховаєш гроші у кишеню в штанах, а [illegible] блюзу.

ВЕСЕЛА ПРИГОДА НОРВЕЖСЬКОГО КОРОЛЯ.

Норвежський король Гакон, брат данського короля Християна X. вибрався у подорож у гори для відпочинку. Королівський почот складався з кількох осіб, норвежської шляхти. В гарній долині Гутгранда, яка є змальована в старинних норвежських сагах, король із почотом зайшов до загороди місцевого селянина Торса Торсена, де хотів відпочати і поживитися. Легко уявити собі счудування короля й обурення його почоту, коли побачили, що селянин накрив два столи: один малий, для короля і для себе, а до другого, більшого запрошував королівський почот.

— Чому ми маємо сидіти окремо? — спитав із усміхом король.

— Тому, що звичаєм членів королівського роду є не сидіти разом із службою, — відповів король.

— Абож то і ви належите до королівського роду? — з усміхом спитав король.

— Самособою, ваша королівська величносте. Рід Торсенів виводиться безпосередно від короля Гарфаґара, який володів у Норвегії тому тисячу літ. Предок мій, король Гарфаґар, вибудував собі тут дім, останки якого ваша королівська величність може оглянути кріз це вікно — говорив з повагою селянин, показуючи руїни якоїсь будівлі у далечі.

Заскочений цим оповіданням король звернув увагу Торсенові, що теперішня норвеська династія походить із Данії, тому він не є потомком старинного короля Гарфаґара.

— Коли так, то я, запрошуючи вашу королівську величність до столу, повинен був сказати „члени родів", а не „роду" — відповів незбитий з пантелику селянин.

Не було иншої ради, як лише засісти до столів.

За хвилю Торсен відізвався до короля:

— Селяне також мають свою аристократію, ваша королівська величносте.

Як король вернув до столиці, цілу цю історію розповіли на дворі. З тої пори Торсена не називає ніхто инакше, як королівським свояком.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ